

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2018/105

Karar Sayısı:2019/71

Karar Tarihi:19/9/2019

R.G. Tarih – Sayı:13/11/2019 – 30947

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 126 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 9/5/2018 tarihli ve 7141 sayılı Kanun'un;

A. 5. maddesiyle 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen geçici 77. maddenin birinci cümlesinin,

B. 7. maddesiyle 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'na eklenen;

1. Ek 179. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Selçuk Üniversitesine bağlı Mühendislik Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesinden, Selçuk Üniversitesine bağlı Mimarlık Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, ...*” bölümünün,

b. (b) bendinin,

2. Ek 180. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Diş Hekimliği Fakültesi ile Tıp Fakültesinden, Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı Kütahya Sağlık Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Sağlık Bilimleri Fakültesinden, ...*” bölümünün,

b. (b) bendinin “*Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Gediz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ile Simav Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan, ...*” bölümünün,

c. (c) bendinin,

3. Ek 181. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*İnönü Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Su Ürünleri Fakültesi ile Ziraat Fakültesinden, ...*” bölümünün,

b. (b) ve (c) bentlerinin,

4. Ek 182. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hasan Ali*

Yücel Eğitim Fakültesi, Orman Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Mühendislik Fakültesi...” bölümünün,

b. (b) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Ormancılık Meslek Yüksekokulu, Veteriner Fakültesi Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Veterinerlik Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu...” bölümünün,*

c. (c) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Adli Tıp Enstitüsü, Kardiyoloji Enstitüsü, Nörolojik Bilimler Enstitüsü, Akciğer Hastalıkları ve Tüberküloz Enstitüsü...” bölümünün,*

5. Ek 183. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin,

b. (b) bendinin “*Gazi Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Tapu Kadastro Yüksekokulu, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı...” bölümünün,*

c. (c) bendinin,

6. Ek 184. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Sakarya Üniversitesine bağlı Spor Bilimleri ile Teknoloji fakültelerinin adları ve bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Söğütlü’de Spor Bilimleri Fakültesi ve Arifiye’de Teknoloji Fakültesinden, Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sapanca’da Turizm Fakültesinden...” bölümünün,*

b. (b) bendinin,

c. (c) bendinin “*Sakarya Üniversitesine bağlı Kırkpınar Turizm Meslek Yüksekokulu ile Sakarya Meslek Yüksekokulunun adları ve bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sapanca Turizm Meslek Yüksekokulu ile Adapazarı Meslek Yüksekokulundan; Sakarya Üniversitesine bağlı Ali Fuat Cebesoy Meslek Yüksekokulu ile Geyve Meslek Yüksekokulunun birleştirilerek bağlantısının değiştirilmesiyle Rektörlüğe bağlanan Geyve Meslek Yüksekokulundan; Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Akyazı Meslek Yüksekokulu, Arifiye Meslek Yüksekokulu, Ferizli Meslek Yüksekokulu, Hendek Meslek Yüksekokulu, Karasu Meslek Yüksekokulu, Kaynarca Seyfettin Selim Meslek Yüksekokulu, Pamukova Meslek Yüksekokulu, Sapanca Meslek Yüksekokulu ve Kocaali Meslek Yüksekokulu...” bölümünün,*

7. Ek 185. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*...Ondokuz Mayıs Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi ile Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinden,” bölümünün,*

b. (b) bendinin,

8. Ek 187. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Mersin Üniversitesine bağlı Tarsus Teknoloji Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Teknoloji Fakültesinden, Mersin Üniversitesine bağlı Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinin bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinden,...*” bölümünün,

b. (b) ve (c) bentlerinin,

9. Ek 188. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Fatih Eğitim Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Spor Bilimleri Fakültesi...*” bölümünün,

b. (b), (c) ve (ç) bentlerinin,

10. Ek 189. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Erciyes Üniversitesine bağlı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Uygulamalı Bilimler Fakültesi,...*” bölümünün,

b. (b) bendinin “*Erciyes Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Bünyan Meslek Yüksekokulu, Develi Hüseyin Şahin Meslek Yüksekokulu, Mustafa Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Pınarbaşı Meslek Yüksekokulu, Safiye Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tomarza Mustafa Akıncıoğlu Meslek Yüksekokulu, Yahyalı Meslek Yüksekokulu ile Erciyes Üniversitesine bağlı Kayseri Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan Meslek Yüksekokulu...*” bölümünün,

11. Ek 190. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı Elbistan Teknoloji Fakültesinin adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Elbistan Mühendislik Fakültesi,...*” bölümünün,

b. (b) bendinin,

12. Ek 193. maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinin,

13. Ek 194. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı Ziraat Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinden, Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Orman Fakültesi, Teknoloji Fakültesi, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesinden...*” bölümünün,

b. (b) bendinin “*Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Eğirdir Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu...*” bölümünün,

c. (c) bendinin,

14. Ek 195. maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin,

Anayasa'nın 2., 10., 27. ve 130. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un iptali talep edilen kuralların da yer aldığı,

1. 5. maddesiyle 2547 sayılı Kanun'a eklenen geçici 77. madde şöyledir:

“Geçici Madde 77- (Ek: 9/5/2018-7141/5 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilahiyat önlisans programından mezun olanlara ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptırılır. Bu eğitimin usul ve esasları ile her yıl tahsis edilecek kontenjanlar Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.”

2. 7. maddesiyle 2809 sayılı Kanun'a eklenen;

a. Ek 179. madde şöyledir:

“Konya Teknik Üniversitesi

Ek Madde 179- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Konya'da Konya Teknik Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) Selçuk Üniversitesine bağlı Mühendislik Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesinden, Selçuk Üniversitesine bağlı Mimarlık Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi ile Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinden,

b) Selçuk Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulundan,

c) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden,

oluşur.”

b. Ek 180. madde şöyledir:

“Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Ek Madde 180- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Kütahya'da Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Diş Hekimliği Fakültesi ile Tıp Fakültesinden, Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı Kütahya Sağlık Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Sağlık Bilimleri Fakültesinden, Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesinden,

b) Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Gediz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ile Simav Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan, Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Meslek Yüksekokulu ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan,

c) Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı Sağlık Bilimleri Enstitüsünün adı ve bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden,

oluşur.”

c. Ek 181. madde şöyledir:

“Malatya Turgut Özal Üniversitesi

Ek Madde 181- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Malatya’da Malatya Turgut Özal Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) İnönü Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Su Ürünleri Fakültesi ile Ziraat Fakültesinden, Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi ile Mimarlık ve Tasarım Fakültesinden,

b) İnönü Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sivil Havacılık Yüksekokulundan,

c) İnönü Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Arapgir Meslek Yüksekokulu, Akçadağ Meslek Yüksekokulu, Battalgazi Meslek Yüksekokulu, Darende Bekir Ilıcak Meslek Yüksekokulu, Doğanşehir Vahap Küçük Meslek Yüksekokulu, Kale Turizm ve Otel İşletmeciliği Meslek Yüksekokulu, Hekimhan Mehmet Emin Sungur Meslek Yüksekokulu ile Yeşilyurt Meslek Yüksekokulundan,

ç) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden,

oluşur.”

ç. Ek 182. madde şöyledir:

“İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Ek Madde 182- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

İstanbul’da İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Orman Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ile Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Dış Hekimliği Fakültesi, İktisat Fakültesi, İşletme Fakültesi ile Eczacılık Fakültesinden,

b) *İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Ormancılık Meslek Yüksekokulu, Veteriner Fakültesi Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Veterinerlik Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu ile yeni kurulan Yabancı Diller Yüksekokulundan,*

c) *İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Adli Tıp Enstitüsü, Kardiyoloji Enstitüsü, Nörolojik Bilimler Enstitüsü, Akciğer Hastalıkları ve Tüberküloz Enstitüsü ve Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden, oluşur.”*

d. Ek 183. madde şöyledir:

“Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Ek Madde 183- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Ankara’da Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) *Gazi Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Güzel Sanatlar Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İletişim Fakültesi, Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi, Polatlı İlahiyat Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi ile Turizm Fakültesinden,*

b) *Gazi Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Tapu Kadastro Yüksekokulu, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı ile Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Yabancı Diller Yüksekokulundan,*

c) *Gazi Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Adalet Meslek Yüksekokulu, Polatlı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Polatlı Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulundan,*

ç) *Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden, oluşur.”*

e. Ek 184. madde şöyledir:

“Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Ek Madde 184- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Sakarya’da Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) *Sakarya Üniversitesine bağlı Spor Bilimleri ile Teknoloji fakültelerinin adları ve bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Söğütli’de Spor Bilimleri Fakültesi ve Arifiye’de Teknoloji Fakültesinden, Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sapanca’da Turizm Fakültesinden ve Rektörlüğe bağlı olarak yeni*

kurulan Ferizli 'de Ulaştırma ve Lojistik Fakültesi, Ali Fuat Paşa Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, Akyazı 'da Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Batı Karadeniz Deniz Bilimleri Fakültesinden,

b) Sakarya Üniversitesine bağlı Yabancı Diller Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Adapazarı'nda Yabancı Diller Yüksekokulu, Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Kaynarca'da Uygulamalı Bilimler Yüksekokulundan,

c) Sakarya Üniversitesine bağlı Kırkpınar Turizm Meslek Yüksekokulu ile Sakarya Meslek Yüksekokulunun adları ve bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sapanca Turizm Meslek Yüksekokulu ile Adapazarı Meslek Yüksekokulundan; Sakarya Üniversitesine bağlı Ali Fuat Cebesoy Meslek Yüksekokulu ile Geyve Meslek Yüksekokulunun birleştirilerek bağlantısının değiştirilmesiye Rektörlüğe bağlanan Geyve Meslek Yüksekokulundan; Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Akyazı Meslek Yüksekokulu, Arifiye Meslek Yüksekokulu, Ferizli Meslek Yüksekokulu, Hendek Meslek Yüksekokulu, Karasu Meslek Yüksekokulu, Kaynarca Seyfettin Selim Meslek Yüksekokulu, Pamukova Meslek Yüksekokulu, Sapanca Meslek Yüksekokulu ve Kocaali Meslek Yüksekokulu ile Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Karapürçek Meslek Yüksekokulu, Söğütli Meslek Yüksekokulu ve Taraklı Meslek Yüksekokulundan,

ç) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden, oluşur."

f. Ek 185. madde şöyledir:

"Samsun Üniversitesi

Ek Madde 185- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Samsun'da Samsun Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Mühendislik Fakültesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi ve **Ondokuz Mayıs Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi ile Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinden,**

b) Ondokuz Mayıs Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sivil Havacılık Yüksekokulu ile Kavak Meslek Yüksekokulundan,

c) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden, oluşur."

g. Ek 187. madde şöyledir:

"Tarsus Üniversitesi

Ek Madde 187- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Tarsus'da Tarsus Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) *Mersin Üniversitesine bağlı Tarsus Teknoloji Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Teknoloji Fakültesinden, Mersin Üniversitesine bağlı Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinin bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinden, Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinden,*

b) *Mersin Üniversitesine bağlı Tarsus Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulundan,*

c) *Mersin Üniversitesine bağlı Tarsus Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Meslek Yüksekokulu ile Mersin Üniversitesine bağlı Tarsus Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan,*

ç) *Rektörlüğe bağlı yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden,*
oluşur.”

ğ. Ek 188. madde şöyledir:

“Trabzon Üniversitesi

Ek Madde 188- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Trabzon Akçaabat’da, Trabzon Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) *Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Fatih Eğitim Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Spor Bilimleri Fakültesi ile Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesinden,*

b) *Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu ile Devlet Konservatuvarından,*

c) *Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Beşikdüzü Meslek Yüksekokulu, Şalpazarı Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu, Tonya Meslek Yüksekokulu ile Vakfıkebir Meslek Yüksekokulundan,*

ç) *Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı Eğitim Bilimleri Enstitüsünün adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden,*

oluşur.”

h. Ek 189. madde şöyledir:

“Kayseri Üniversitesi

Ek Madde 189- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Kayseri’de Kayseri Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) Erciyes Üniversitesine bağlı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Develi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi ile Mühendislik, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi ile Develi İslami İlimler Fakültesinden,

b) Erciyes Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Bünyan Meslek Yüksekokulu, Develi Hüseyin Şahin Meslek Yüksekokulu, Mustafa Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Pınarbaşı Meslek Yüksekokulu, Safiye Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tomarza Mustafa Akıncıoğlu Meslek Yüksekokulu, Yahyalı Meslek Yüksekokulu ile Erciyes Üniversitesine bağlı Kayseri Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan Meslek Yüksekokulu ve Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Yeşilhisar Meslek Yüksekokulu ile İncesu Meslek Yüksekokulundan,

c) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden, oluşur.”

1. Ek 190. madde şöyledir:

“Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi

Ek Madde 190- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Kahramanmaraş'ta Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı Elbistan Teknoloji Fakültesinin adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Elbistan Mühendislik Fakültesi, Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Mimarlık, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi ile Sağlık Bilimleri Fakültesinden,

b) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Elbistan Meslek Yüksekokulu ve Elbistan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan,

c) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden, oluşur.”

i. Ek 193. madde şöyledir:

“Eskişehir Teknik Üniversitesi

Ek Madde 193- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Eskişehir'de Eskişehir Teknik Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) Anadolu Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Fen Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi ile Spor Bilimleri Fakültesinden,

b) Anadolu Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Porsuk Meslek Yüksekokulu ile Ulaştırma Meslek Yüksekokulundan,

c) Anadolu Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Fen Bilimleri Enstitüsü, Yer ve Uzay Bilimleri Enstitüsü ile Ulaştırma Bilimleri Enstitüsünden,

oluşur.”

j. Ek 194. madde şöyledir:

“Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Ek Madde 194- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Isparta’da Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı Ziraat Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinden, Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Orman Fakültesi, Teknoloji Fakültesi, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesinden ve Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan İşletme Fakültesinden,

b) Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Eğirdir Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu ve Rektörlüğe bağlı yeni kurulan Yabancı Diller Yüksekokulundan,

c) Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Aksu Mehmet Süreyya Demiraslan Meslek Yüksekokulu, Atabey Meslek Yüksekokulu, Eğirdir Meslek Yüksekokulu, Gelendost Meslek Yüksekokulu, Gönen Meslek Yüksekokulu, Isparta Meslek Yüksekokulu, Keçiborlu Meslek Yüksekokulu, Senirkent Meslek Yüksekokulu, Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu, Şarkikaraağaç Meslek Yüksekokulu, Şarkikaraağaç Turizm Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Uluborlu Selahattin Karasoy Meslek Yüksekokulu, Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu, Yalvaç Meslek Yüksekokulu, Yalvaç Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu ile Yenişarbademli Meslek Yüksekokulundan,

ç) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden,

oluşur.”

k. Ek 195. madde şöyledir:

“Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Ek Madde 195- (Ek: 9/5/2018-7141/7 md.)

Afyonkarahisar’da Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite;

a) Afyon Kocatepe Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Dış Hekimliği Fakültesi, Eczacılık Fakültesi ile Tıp Fakültesinden, Afyon Kocatepe Üniversitesine bağlı Afyon Sağlık Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Sağlık Bilimleri Fakültesinden,

b) Afyon Kocatepe Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Bolvadin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ile Şuhut Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan,

c) Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Lisansüstü Eğitim Enstitüsünden, oluşur.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ’in katılımlarıyla 5/7/2018 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Berrak YILMAZ tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu kanun hükümleri, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Genel Açıklama

3. Dava konusu kuralların yer aldığı 7141 sayılı Kanun’la, 2547 sayılı ve 2809 sayılı Kanunlarda değişiklikler yapılmıştır. Bu bağlamda 7141 sayılı Kanun’la esas itibarıyla yeni üniversiteler kurulmuş, bu üniversitelerin akademik ve idari kadroları ihdas edilmiştir.

4. Ayrıca gerekçesinde ifade edildiği üzere 7141 sayılı Kanun’la, 2809 sayılı Kanun’a geçici maddeler eklenmek suretiyle geçiş hükümleri düzenlenmiştir. Buna göre mevcut üniversitelerin, adları ve bağlantıları değiştirilmek suretiyle yeni kurulan üniversitelere bağlanan birimlerinin teşkilatı, mevcut kadroları ve pozisyonları ile birlikte personeli, bu birimlerle ilgili yılı bütçe ödenekleri, bütçedeki ödenekleri tahakkuka bağlama yetkisi, her türlü araç, gereç, malzeme, döşeme, demirbaş ve taşıtlarıyla birlikte tüm taşınır malları başkaca bir işleme gerek kalmaksızın yeni kurulan üniversitelere devredilmiş sayılacaktır. Yine mülkiyeti Hazineye ait veya devletin hüküm ve tasarrufu altında olan taşınmazlardan mevcut üniversitelerden yeni kurulan üniversitelere adı değiştirilerek veya değiştirilmeyerek bağlanan birimlere Maliye Bakanlığınca tahsis edilmiş olanlar veya fiilen bunların kullanımında bulunanlar hiçbir işleme gerek kalmaksızın ve tahsis amacı doğrultusunda kullanılmak üzere, yeni kurulan üniversitelere tahsis edilmiş sayılacaktır.

5. Öte yandan 7141 sayılı Kanun'da hâlihazırda var olan fakültelerde öğrenim gören öğrenciler ile bu fakültelerin ana bilim dallarında öğrenim gören lisansüstü öğrencilerin, bu Kanun'la kurulan yeni üniversitelere ve üniversitelerin lisansüstü eğitim enstitülerine 2017-2018 eğitim-öğretim dönemi sonundan geçerli olmak üzere aktarılması öngörülmüştür. Yine bu bağlamda, mevcut üniversitelere bağlı iken adı değiştirilerek veya değiştirilmeyerek Kanun'la yeni kurulan üniversitelere bağlanan birimlerin 2017-2018 eğitim-öğretim yılının sonunda devredilmesi ve bu birimler için ilan edilmiş öğretim elemanı alımlarının yeni üniversiteler tarafından tamamlanması hükme bağlanmıştır. Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte var olan üniversitelere bağlı iken bağlantısı veya adı ve bağlantısı değiştirilerek yeni üniversitelere bağlanan birimlerde kayıtlı bulunan öğrencilere verilecek mezuniyet belgeleri ile diplomaların öğrencilerin istemesi hâlinde kayıt tarihlerinde bağlı bulundukları üniversitenin adıyla o üniversite tarafından verilmesi ve bu konuda çıkabilecek ihtilaflar ile bağlantısı değiştirilen birimlerde uygulamayla ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunların Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından çözülmesi Kanun'la düzenlenen diğer hususlardandır.

6. Dava konusu kurallarla ise ilahiyat önlisans programından mezun olanlara ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptırılması ile bazı üniversitedeki fakülte, yüksekokul, enstitü ve konservatuvarların bağlantıları veya ad ve bağlantıları değiştirilmek suretiyle yeni kurulan üniversitelere bağlanması hüküm altına alınmıştır.

B. Kanun'un 5. Maddesiyle 2547 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 77. Maddenin Birinci Cümlesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

7. Başvuru kararında özetle; dava konusu kuralla sadece ilahiyat önlisans programlarından mezun olanlara ilahiyat ve aynı programı uygulayan fakültelerde lisans tamamlama eğitimi yaptırılacağına hükme bağlandığı, bu itibarla yalnızca ilahiyat önlisans mezunlarına yönelik olan kuralın eşitlik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine aykırı olduğu, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında kanunlarda öngörülen kurallarla değişik uygulamalar yapılamayacağı, lisans programları olan önlisans programlarının tamamının aynı durumda bulunduğu, ilahiyat önlisans mezunları dışındaki önlisans mezunlarının lisans tamamlamak için sınava girerken ilahiyat önlisans mezunlarına hiçbir şart aranmaksızın lisans tamamlama hakkı verilmesinin ayrıcalıklı bir durum yarattığı, ilahiyat önlisans mezunlarının lisans programlarına geçişleriyle ilgili hükümlerin kanunda tam olarak açıklanmaması nedeniyle kuralın belirsiz olduğu, belirli ve öngörülebilir kurallara bağlanmaksızın verilen yetkilerin hukuki güvenlik ilkesini zedeleyeceği, kanunların devlet faaliyetlerinin düzenle sürdürülebilmesi için gerekli olan hukuksal altyapıyı oluşturmak, kamu yararını gerçekleştirmek ve uygulanmak amacıyla çıkarılması gerektiği, devlet faaliyetlerinin düzenle sürdürülmesine engel olan, kamu yararı amacı taşımayan, kamu hizmetinin nitelikleriyle, hak, hukuk ve adalet anlayışıyla bağdaşmayan, makul olmayan ve uygulanabilirliği bulunmayan düzenlemenin hukuk devleti ve eşitlik ilkelerini ihlal ettiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

8. Dava konusu kuralla 2547 sayılı Kanun'un geçici 77. maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 18/5/2018 tarihi itibarıyla ilahiyat önlisans programından mezun olanlara ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptırılacağı hüküm altına alınmaktadır.

9. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

10. Hukuk devletinde kanunların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözönünde tutarak kullanması gerekir.

11. 2547 sayılı Kanun'un 3. maddesinde önlisans *“Orta öğretim yeterliliklerine dayalı, en az iki yıllık bir programı kapsayan nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan veya lisans öğretiminin ilk kademesini teşkil eden bir yüksek öğretim”* şeklinde tanımlanmışken lisans, *“Ortaöğretime dayalı, en az sekiz yarı yıllık bir programı kapsayan bir yükseköğretim”* olarak tanımlanmıştır.

12. Yükseköğretim kurumlarından olan fakültelere giriş ve yerleştirme esasları 2547 sayılı Kanun'un 45. maddesinde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Buna göre yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirme işlemlerinin, YÖK tarafından imkân ve fırsat eşitliğini sağlayacak tedbirleri almak kaydıyla belirlenen usul ve esaslara göre yapılması gerekmektedir. Yükseköğretim kurumlarına, esasları YÖK tarafından belirlenen merkezî sınavlarla girilebilmektedir. Önlisans programlarında okuyan öğrencilere ancak ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde YÖK kararı ile her yıl dikey geçiş kontenjanı ayrılabilen ve bunlardan sadece yapılan sınavda başarılı olanlara lisans programlarına geçiş imkânı tanınmaktadır.

13. Dava konusu kuralla ilahiyat önlisans programından mezun olanlara ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptırılacağı öngörülmek suretiyle bunlar hakkında diğer önlisans mezunlarından farklı bir düzenleme getirilmektedir. Bu bağlamda diğer önlisans mezunlarının ilgili lisans programlarında lisans tamamlama eğitimi yapmaları bakımından Kanun'da öngörülen şart ve sınırlamalar, kural uyarınca ilahiyat önlisans mezunları hakkında uygulanmayacaktır.

14. Kuralın gerekçesinde ilahiyat önlisans mezunlarının bilimsel seviyelerinin yükseltilerek topluma hizmet sunma kapasitelerinin daha üst düzeye çıkarılmasının ve bunlardan kamuda çalışanların özlük haklarının iyileştirilerek, moral ve motivasyonlarının artırılıp din hizmetlerinin daha iyi şekilde ifa edilmesinin sağlanması amacı ile söz konusu düzenlemenin getirildiği ifade edilmiştir.

15. Lisans programlarına yerleştirme konusunda kurallar belirlenirken meslekî alanlar arasında sadece birinin seçilerek buna yönelik bazı istisnalar öngörülmesi ancak bunu gerektiren makul bir nedenin bulunması hâlinde adalet ve hakkaniyet ilkelerini ihlal etmez. Ülkemizde lisans eğitimlerini tamamlamak suretiyle bilimsel seviyeleri ve topluma hizmet sunma kapasiteleri arttırılabilecek, yine bu yolla özlük hakları iyileştirilerek moral ve motivasyonları yükseltilebilecek çok sayıda meslek alanı bulunmaktadır. Bu nedenle anılan gerekçenin bir meslek alanı ile ilgili olarak farklı kural getirilmesinin makul bir nedeni olarak görülmesi mümkün değildir.

16. Öte yandan ülkemizde her yıl çok sayıda öğrenci bir lisans programına yerleşmek üzere Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan sınavlara girmekte ve bunların

sadece belli bir kısmı anılan sınavı başararak lisans programlarına yerleşebilmektedir. Önlisans programlarına yerleşmek için de kural olarak sınav şartı aranmakla birlikte, bu sınavlar lisans programı sınavlarına nazaran başarılması daha kolay sınavlar olup genellikle lisans programlarına yerleşemeyen öğrenciler bu programlara yönelmektedir. İlahiyat önlisans mezunları dışındakiler yönünden lisans programlarına yerleşmek için çok sayıda öğrenci ile yarışarak sınavda başarılı olma koşulu aranmaktayken, sadece ilahiyat önlisans mezunları bakımından aynı programa sınavsız ve kontenjan sınırlaması olmaksızın giriş istisnası tanıyan kural bu yönüyle de adalet ve hakkaniyet ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

17. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Muammer TOPAL ve Recai AKYEL bu görüşe katılmamışlardır.

Kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 10. maddesi yönünden incelenmemiştir.

C. İptal Davasının Konusu Bölümünün (B) Maddesi Başlığı Altında Belirtilen Kuralların İncelenmesi

1. İptal Taleplerinin Gerekçesi

18. Başvuru kararında özetle; dava konusu kurallarla, mevcut üniversitelere bağlı bazı fakülte, yüksekokul, enstitü ve konservatuvarların yeni kurulan üniversitelere bağlandığı, bir üniversitenin bölümlerinin ayrılarak başka bir üniversite oluşturulmasının bilim özgürlüğüne doğrudan bir müdahale niteliğinde olduğu, sistematik yorum gereği bilim özgürlüğü eğitim özgürlüğüne ve üniversitelere dair düzenlemelerle birlikte yorumlandığında bu özgürlüğe getirilecek sınırlamaların Anayasa'da güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerin sınırlanma rejimine göre değerlendirilmesi gerektiği, bu bağlamda Anayasa'da bilimsel araştırma ve yayında bulunma hakkına getirilen tek sınırlamanın 27. maddenin ikinci fıkrasında yer alan bilim ve sanatı yayma hakkının Anayasa'nın 1., 2. ve 3. maddeleri hükümlerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamayacağına ilişkin hüküm olduğu, üniversitelerin bu niteliği taşıyabilmesinin ancak bilimsel özerkliğe sahip olmasıyla mümkün olduğu, Anayasa'nın 130. maddesinin birinci fıkrasında üniversitelerin taşıması gereken zorunlu niteliklerin değişik birimlerden oluşmak, kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip olmak, devlet tarafından ve kanunla kurulmak şeklinde belirlendiği, bir yapının kanun ile kurulup adına üniversite denmesiyle o yapının üniversite niteliği taşımayacağı, dava konusu kurallarla üniversitelerin bölünerek, diğer bir ifadeyle nitelikleri değiştirilerek sahip olduğu köklü üniversite özelliklerinin yok edildiği, ülkenin bilimsel, teknik, ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki gelişmesine katkıda bulunan üniversitelerin yok edilmesinde kamu yararının bulunmadığı, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından belirlenen ilkeler de gözetildiğinde üniversitelerin kanunla kurulması hakkındaki ilkenin aynı zamanda yasama organının istediği üniversiteyi istediği zaman kapatabileceği ya da üniversitenin bazı fakülte, bölüm ve enstitülerini tüm öğretim üyeleri, personeli ve öğrencileriyle birlikte başka üniversitelere nakledebileceği anlamına gelmediği, bu tür müdahalelerin üniversite özerkliğini ortadan kaldırdığı belirtilerek kuralların Anayasa'nın 27. ve 130. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

19. Dava konusu kuralların yer aldığı 7141 sayılı Kanun'la yeni üniversiteler kurulmuş ve bu yeni üniversitelerin hangi fakülte, yüksekokul, enstitü ve konservatuvarlardan oluşacağı belirlenmiştir. Dava konusu kurallarla ise hâlihazırda var olan bazı üniversitelerin bünyelerinde

bulunan fakülte, yüksekokul, enstitü ve konservatuvarların bağlantıları veya ad ve bağlantıları değiştirilmek suretiyle, yeni kurulan üniversitelere bağlanması öngörülmektedir.

20. Anayasa'nın 27. maddesinin birinci fıkrasında "*Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir*" denilmek suretiyle bilim ve sanat özgürlüğü güvenceye bağlanmıştır. Bu kapsamda akademik personelin de her türlü bilimsel çalışma yaparak bunları serbestçe öğrenme, öğretme, açıklayıp yayabilme ve her türlü araştırmayı yapabilme hakkına sahip olduğunda kuşku yoktur.

21. Anayasa'nın yükseköğretim kurumlarını düzenleyen 130. maddesinin birinci fıkrasında "*Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.*"; üçüncü fıkrasında "*Kanun, üniversitelerin ülke sathına dengeli bir biçimde yayılmasını gözetir.*"; dördüncü fıkrasında "*Üniversiteler ile öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler. Ancak, bu yetki, Devletin varlığı ve bağımsızlığı ve milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunma serbestliği vermez.*"; dokuzuncu fıkrasında "*Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, ... öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, ... kanunla düzenlenir.*" hükümleri yer almakta ve madde gerekçesinde kanuna bırakılan konuların *bilimsel özerklik* ilkesi gözönünde bulundurularak düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

22. Bilimsel özerklik, bilimsel çalışmaların üniversite ortamında yürütülebilmesinin olmazsa olmaz koşulu olup üniversite mensuplarının ekonomik ve siyasi yönden nüfuz sahibi bulunan kişi ve kurumların baskısı, yönlendirmesi olmadan ve toplumda hâkim olan düşünce ve kabuller doğrultusunda sonuçlara varmak gibi bir zorunluluk hissetmeden sadece bilimsel ölçütler ve etik kurallar çerçevesinde eğitim, öğretim, araştırma ve yayın yapabilme imkânlarına sahip bulunmalarını ifade etmektedir (AYM, E.2017/33, K.2019/20, 10/4/2019, § 70). Bu bağlamda bilimsel özerklik, akademide görev yapanların bilim özgürlüğü şeklinde ifade edilen akademik özgürlük kavramını da kapsayan ve akademik personelin her türlü bilimsel çalışma yaparak bunları yayabildiği özgür bir ortamda bulunmasını ifade eden daha geniş bir kavram şeklinde anlaşılmaktadır (AYM, E.2017/156, K.2019/37, 15/5/2019, § 24). Üniversitelerin bilimsel özerkliği; üniversitelerde yürütülen eğitim, araştırma, yayın ve benzeri etkinliklerin planlanması, düzenlenmesi ve icra edilmesi aşamalarında yönetim yetkisinin serbestçe kullanılabilmesini, belirtilen faaliyetlerle ilgili üniversite kaynaklarının kullanımına yönelik kararların üniversite yönetim organlarıncı serbestçe alınabilmesini gerektirmektedir (AYM, E.2015/61, K.2016/172, 2/11/2016, § 43).

23. 1961 Anayasası'nın 120. maddesinde üniversitelerin *bilimsel ve idari özerkliğinden* söz edilmesine karşılık 1982 Anayasası'nın 130. maddesinde üniversitelerin sadece *bilimsel özerkliğe* sahip olduğu belirtilmiş ise de bilimsel özerkliğin idari özerkliği de gerektirdiği ve bu iki ilkenin birbirini tamamladığı açıktır. Nitekim Anayasa'nın 130. maddesinde üniversitelerin bilimsel özerkliğinin vurgulanmasının yanında üniversitelerin idari özerkliğini sağlamaya yönelik bazı güvencelere de yer verilmiştir.

24. Anayasa'nın 130. maddesinin birinci fıkrasında, üniversitelerin bilimsel özerkliğe sahip kamu tüzelkişileri olarak tanımlanması ve bunların ancak devlet tarafından kanunla

kurulabileceklerinin hükme bağlanması ile güdülen amacın siyasal çevrelerin ve değişik baskı gruplarının üniversite çalışmaları ile eğitim ve öğretimi etki altında tutabilme yolunu kapatmak ve bu çalışmaların bilimsel gerekler ve gereksinimlerden başka herhangi bir dış etkiden uzak kalacak bir ortamda sürdürülmesini sağlamak olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

25. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi akademik özgürlüğü açıkça düzenlememekle birlikte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), önüne gelen başvurular bağlamında bu özgürlüğü Sözleşme'nin ifade hürriyetini düzenleyen 10. maddesi bağlamında değerlendirmektedir. AİHM *Mustafa Erdoğan ve diğerleri/Türkiye* kararında açık bir şekilde ayrı bir akademik özgürlük alanının var olduğunu ifade etmektedir. Anılan kararda AİHM, akademik özgürlüğün ve akademik çalışmaların önemini vurgulamış; araştırma ve eğitimde akademik özgürlüğün ifade ve eylem özgürlüğünü, bilgi yayma özgürlüğünü, araştırma yapma ve kısıtlama olmaksızın bilgi ve gerçeği kitlelere iletme özgürlüğünü güvence altına alması gerektiğini, ancak bu özgürlüğün akademik veya bilimsel araştırmayla sınırlı olmayıp aynı zamanda akademisyenlerin araştırma, meslekî uzmanlık ve yeterlilik alanlarındaki görüş ve fikirlerini -söz konusu görüş ve fikirler tartışmalı olsa veya rağbet görmese dahi- ifade etme özgürlüğünü de kapsadığını, söz konusu özgürlüğün belirli bir siyasi sistem içindeki kamu kurumlarının incelenmesini ve eleştirilmesini içerdiğini belirtmiştir (*Mustafa Erdoğan ve diğerleri/Türkiye*, B. No: 346/04, 39779/04, 27/5/2014, § 40).

26. Dava konusu kuralların yer aldığı 7141 sayılı Kanun'un kabulü sürecindeki yasama belgelerinde, son yıllarda üniversitelerin görevinin farklılaşarak bölgesel kalkınma odaklı bir rol üstlendiği ve bunun yanında araştırma üniversitesi olarak bilimsel açıdan belli konularda uzmanlaşmanın sağlandığı bir modelin geliştirildiği, bu tür üniversitelerin Kalkınma Bakanlığı tarafından desteklendiği, bu çerçevede bilimsel açıdan rekabetçi, daha kapsamlı, nitelikli, belli bir akademik alanda ihtisaslaşmış üniversitelerin kurulmasının amaçlandığı belirtilmektedir. Bu belgelerde ayrıca üniversitenin yapısının küçüldükçe üretkenliğinin, bilime, ülke stratejisine ve ekonomisine katkısının arttığı, üniversitelerin büyüklüğünün belli bir seviyede tutulmasının iletişimin kopmaması, bilimsel çalışmalardaki grup dinamiği ile sosyal paylaşımların devam etmesi bakımından önemli olduğu, köklü üniversitelerin yeni kurulan üniversitelere tecrübe, donanım ve kadro konularında katkıda bulunduğu, bu anlayışın küresel rekabete açık, ihtiyaca cevap verebilecek tematik üniversiteler kurulmasında da devam etmesi gerektiği ifade edilmiştir. Kanun koyucunun bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik olarak 7141 sayılı Kanun'la yeni üniversiteler kurduğu ve hâlihazırda büyüklüğü belli bir seviyeye ulaşmış üniversitelerdeki fakülte, yüksekokul, enstitü ve konservatuvarların bağlantılarını veya ad ve bağlantılarını değiştirmek suretiyle yeni kurulan üniversitelere bağladığı anlaşılmaktadır.

27. Kanun koyucunun yükseköğretimin Anayasa'da belirtilen ilkeler doğrultusunda geliştirilmesi bağlamında yükseköğretim hayatına etkinlik kazandırmak ve eğitim sorunlarına çözüm bulmak amacıyla, öğrenci sayısı, öğretim üyesi sayısı ve bölgesel ihtiyaçları da dikkate alarak takdir yetkisi kapsamında düzenlediği dava konusu kuralların üniversitelerin bilimsel verileri yaymak, ulusal alanda gelişime ve kalkınmaya destek olmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek gibi görevlerini yerine getirmesini engellediği söylenemeyeceği gibi üniversitelerin bilimsel özerkliği kapsamında üniversitelerde yürütülen eğitim, araştırma, yayın ve benzeri etkinliklerin planlanması, düzenlenmesi ve icra edilmesi aşamalarında yönetim yetkisinin serbestçe kullanılabilmesini, belirtilen faaliyetlerle ilgili üniversite kaynaklarının kullanımına yönelik kararların üniversite yönetim organlarınca serbestçe alınabilmesini engellediği de ileri sürülemez. Ayrıca kuralların üniversitelerin bilimsel özerkliği kapsamında üniversite mensuplarının ekonomik ve siyasi yönden nüfuz sahibi bulunan kişi ve kurumların baskısı, yönlendirmesi olmadan ve toplumda hâkim olan düşünce ve kabuller doğrultusunda sonuçlara

varmak gibi bir zorunluluk hissetmeden sadece bilimsel ölçütler ve etik kurallar çerçevesinde eğitim, öğretim, araştırma ve yayın yapabilme imkânlarını kısıtladığından da söz edilemez.

28. Öte yandan kurallarla yasama belgelerinde ifade edildiği gibi aynı nitelikteki eğitim birimleri olan mimarlık, mühendislik ve teknik bilimler meslek yüksekokulları bir araya toplanarak teknik üniversiteler; tıp, diş hekimliği, sağlık hizmetleriyle ilgili meslek yüksekokulları bir araya getirilerek sağlık bilimleri üniversiteleri; spor bilimleri, teknoloji bilimleri ve turizm fakülteleri bir araya toplanarak uygulamalı bilimler üniversitelerinin oluşturulmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla bölgesel ihtiyaçlar dikkate alınmak suretiyle belli bir alanda üniversitelerin uzmanlaşmasını sağlamaya yönelik kuralların bu yönüyle de bilimsel özerkliği ihlal ettiği söylenemez.

29. Ayrıca üniversitelerde öğretim elemanlarının gerek bilginin üretimi gerekse dağıtım aşamasında bilim özgürlüğü ve bilimsel özerklik kapsamında koruma alanına sahip olması gerekir. Dava konusu kurallarla fakülte ve yüksekokullarda görev yapmakta olan öğretim elemanlarının görev yapmakta olduğu fakülte ve yüksekokulların yeni kurulan üniversitelere bağlanması durumunda bu yeni üniversitelerde bilim özgürlüğü ve bilimsel özerklik kapsamında koruma alanına sahip olmaya devam edeceğinde kuşku yoktur. Bu bağlamda kurallar; öğretim elemanlarının yeni kurulan üniversitelerde, bilim özgürlüğü ve bilimsel özerklik kapsamında kanunlarda belirtilen amaç ve ilkelere uygun biçimde önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim-öğretim ve uygulamalı çalışmalar yapma, proje hazırlıklarını ve seminerleri yönetme, bilimsel araştırmalar ve yayınlar yapma, öğrenci yetiştirme, öğrencilere rehberlik etme şeklindeki faaliyetlere devam etmesine engel olmamaktadır. Dolayısıyla kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındaki kuralların bilim özgürlüğü ve bilimsel özerkliğe aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

30. Açıklanan nedenlerle kurallar Anayasa'nın 27. ve 130. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

31. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların Anayasa'ya açıkça aykırı olduğu ve uygulanması hâlinde hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararların ortaya çıkacağı belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

9/5/2018 tarihli ve 7141 sayılı Kanun'un;

A. 5. maddesiyle 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen geçici 77. maddenin birinci cümlesine yönelik yürürlüğün durdurulması talebinin, koşulları oluşmadığından REDDİNE,

B. 7. maddesiyle 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'na eklenen;

1. Ek 179. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Selçuk Üniversitesine bağlı Mühendislik Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesinden, Selçuk Üniversitesine bağlı Mimarlık Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, ...*” bölümüne,

b. (b) bendine,

2. Ek 180. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Dış Hekimliği Fakültesi ile Tıp Fakültesinden, Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı Kütahya Sağlık Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Sağlık Bilimleri Fakültesinden, ...*” bölümüne,

b. (b) bendinin “*Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Gediz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ile Simav Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan, ...*” bölümüne,

c. (c) bendine,

3. Ek 181. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*İnönü Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Su Ürünleri Fakültesi ile Ziraat Fakültesinden, ...*” bölümüne,

b. (b) ve (c) bentlerine,

4. Ek 182. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Orman Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Mühendislik Fakültesi...*” bölümüne,

b. (b) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Ormancılık Meslek Yüksekokulu, Veteriner Fakültesi Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Veterinerlik Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu...*” bölümüne,

c. (c) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Adli Tıp Enstitüsü, Kardiyoloji Enstitüsü, Nörolojik Bilimler Enstitüsü, Akciğer Hastalıkları ve Tüberküloz Enstitüsü...*” bölümüne,

5. Ek 183. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendine,

b. (b) bendinin “*Gazi Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Tapu Kadastro Yüksekokulu, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı...*” bölümüne,

c. (c) bendine,

6. Ek 184. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Sakarya Üniversitesine bağlı Spor Bilimleri ile Teknoloji fakültelerinin adları ve bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Söğütli’de Spor Bilimleri Fakültesi ve Arifiye’de Teknoloji Fakültesinden, Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sapanca’da Turizm Fakültesinden...*” bölümüne,

b. (b) bendine,

c. (c) bendinin “*Sakarya Üniversitesine bağlı Kırkpınar Turizm Meslek Yüksekokulu ile Sakarya Meslek Yüksekokulunun adları ve bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sapanca Turizm Meslek Yüksekokulu ile Adapazarı Meslek Yüksekokulundan; Sakarya Üniversitesine bağlı Ali Fuat Cebesoy Meslek Yüksekokulu ile Geyve Meslek Yüksekokulunun birleştirilerek bağlantısının değiştirilmesiyle Rektörlüğe bağlanan Geyve Meslek Yüksekokulundan; Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Akyazı Meslek Yüksekokulu, Arifiye Meslek Yüksekokulu, Ferizli Meslek Yüksekokulu, Hendek Meslek Yüksekokulu, Karasu Meslek Yüksekokulu, Kaynarca Seyfettin Selim Meslek Yüksekokulu, Pamukova Meslek Yüksekokulu, Sapanca Meslek Yüksekokulu ve Kocaali Meslek Yüksekokulu...*” bölümüne,

7. Ek 185. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*...Ondokuz Mayıs Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi ile Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinden,*” bölümüne,

b. (b) bendine,

8. Ek 187. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Mersin Üniversitesine bağlı Tarsus Teknoloji Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Teknoloji Fakültesinden, Mersin Üniversitesine bağlı Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinin bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinden,...*” bölümüne,

b. (b) ve (c) bentlerine,

9. Ek 188. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Fatih Eğitim Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Spor Bilimleri Fakültesi...*” bölümüne,

b. (b), (c) ve (ç) bentlerine,

10. Ek 189. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Erciyes Üniversitesine bağlı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Uygulamalı Bilimler Fakültesi,...*” bölümüne,

b. (b) bendinin “*Erciyes Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Bünyan Meslek Yüksekokulu, Develi Hüseyin Şahin Meslek Yüksekokulu, Mustafa Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Pınarbaşı Meslek Yüksekokulu, Safiye Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tomarza Mustafa Akıncıoğlu Meslek Yüksekokulu, Yahyalı Meslek Yüksekokulu ile Erciyes Üniversitesine bağlı Kayseri Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan Meslek Yüksekokulu...*” bölümüne,

11. Ek 190. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı Elbistan Teknoloji Fakültesinin adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Elbistan Mühendislik Fakültesi, ...*” bölümüne,

b. (b) bendine,

12. Ek 193. maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerine,

13. Ek 194. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı Ziraat Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinden, Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Orman Fakültesi, Teknoloji Fakültesi, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesinden...*” bölümüne,

b. (b) bendinin “*Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Eğirdir Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu...*” bölümüne,

c. (c) bendine,

14. Ek 195. maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) betlerine,

yönelik iptal talepleri 19/9/2019 tarihli ve E.2018/105, K.2019/71 sayılı kararla reddedildiğinden, bu bentlere ve bölümlere ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

19/9/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

9/5/2018 tarihli ve 7141 sayılı Kanun’un;

A. 5. maddesiyle 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na eklenen geçici 77. maddenin birinci cümlesinin Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Muammer TOPAL ile Recai AKYEL’in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. 7. maddesiyle 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu’na eklenen;

1. Ek 179. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Selçuk Üniversitesine bağlı Mühendislik Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesinden, Selçuk Üniversitesine bağlı Mimarlık Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, ...*” bölümünün,

b. (b) bendinin,

2. Ek 180. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Diş Hekimliği Fakültesi ile Tıp Fakültesinden, Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı Kütahya Sağlık Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile*

bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Sağlık Bilimleri Fakültesinden, ...” bölümünün,

b. (b) bendinin “*Kütahya Dumlupınar Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Gediz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ile Simav Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan, ...” bölümünün,*

c. (c) bendinin,

3. Ek 181. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*İnönü Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Su Ürünleri Fakültesi ile Ziraat Fakültesinden, ...” bölümünün,*

b. (b) ve (c) bentlerinin,

4. Ek 182. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Orman Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Mühendislik Fakültesi...*” bölümünün,

b. (b) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Ormancılık Meslek Yüksekokulu, Veteriner Fakültesi Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Veterinerlik Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu...*” bölümünün,

c. (c) bendinin “*İstanbul Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Adli Tıp Enstitüsü, Kardiyoloji Enstitüsü, Nörolojik Bilimler Enstitüsü, Akciğer Hastalıkları ve Tüberküloz Enstitüsü...*” bölümünün,

5. Ek 183. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin,

b. (b) bendinin “*Gazi Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Tapu Kadastro Yüksekokulu, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı...*” bölümünün,

c. (c) bendinin,

6. Ek 184. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Sakarya Üniversitesine bağlı Spor Bilimleri ile Teknoloji fakültelerinin adları ve bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Söğütli’de Spor Bilimleri Fakültesi ve Arifiye’de Teknoloji Fakültesinden, Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Sapanca’da Turizm Fakültesinden...*” bölümünün,

b. (b) bendinin,

c. (c) bendinin “*Sakarya Üniversitesine bağlı Kırkpınar Turizm Meslek Yüksekokulu ile Sakarya Meslek Yüksekokulunun adları ve bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan*

Sapanca Turizm Meslek Yüksekokulu ile Adapazarı Meslek Yüksekokulundan; Sakarya Üniversitesine bağlı Ali Fuat Cebesoy Meslek Yüksekokulu ile Geyve Meslek Yüksekokulunun birleştirilerek bağlantısının değiştirilmesiyle Rektörlüğe bağlanan Geyve Meslek Yüksekokulundan; Sakarya Üniversitesine bağlı iken bağlantıları değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Akyazı Meslek Yüksekokulu, Arifiye Meslek Yüksekokulu, Ferizli Meslek Yüksekokulu, Hendek Meslek Yüksekokulu, Karasu Meslek Yüksekokulu, Kaynarca Seyfettin Selim Meslek Yüksekokulu, Pamukova Meslek Yüksekokulu, Sapanca Meslek Yüksekokulu ve Kocaali Meslek Yüksekokulu... ” bölümünün,

7. Ek 185. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “...*Ondokuz Mayıs Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi ile Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinden,*” bölümünün,

b. (b) bendinin,

8. Ek 187. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Mersin Üniversitesine bağlı Tarsus Teknoloji Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Teknoloji Fakültesinden, Mersin Üniversitesine bağlı Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinin bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinden,...*” bölümünün,

b. (b) ve (c) bentlerinin,

9. Ek 188. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Fatih Eğitim Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Spor Bilimleri Fakültesi...*” bölümünün,

b. (b), (c) ve (ç) bentlerinin,

10. Ek 189. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Erciyes Üniversitesine bağlı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi ve adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Uygulamalı Bilimler Fakültesi,...*” bölümünün,

b. (b) bendinin “*Erciyes Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Bünyan Meslek Yüksekokulu, Develi Hüseyin Şahin Meslek Yüksekokulu, Mustafa Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Pınarbaşı Meslek Yüksekokulu, Safiye Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Tomarza Mustafa Akıncıoğlu Meslek Yüksekokulu, Yahyalı Meslek Yüksekokulu ile Erciyes Üniversitesine bağlı Kayseri Meslek Yüksekokulunun adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan Meslek Yüksekokulu...*” bölümünün,

11. Ek 190. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı Elbistan Teknoloji Fakültesinin adı ile bağlantısının değiştirilmesi ile oluşturularak Rektörlüğe bağlanan Elbistan Mühendislik Fakültesi,...*” bölümünün,

b. (b) bendinin,

12. Ek 193. maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinin,

13. Ek 194. maddenin ikinci fıkrasının;

a. (a) bendinin “Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı Ziraat Fakültesinin adı ve bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinden, Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Orman Fakültesi, Teknoloji Fakültesi, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesinden...” bölümünün,

b. (b) bendinin “Süleyman Demirel Üniversitesine bağlı iken bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanan Eğirdir Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu...” bölümünün,

c. (c) bendinin,

14. Ek 195. maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) betlerinin,

Anayasa’ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

19/9/2019 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. 9/5/2018 tarih ve 7141 sayılı Kanunun 5. maddesiyle 2547 sayılı Kanuna eklenen geçici 77. maddenin iptal istemine konu 1. fıkrası ile ilahiyat önlisans programından mezun olanlara (talepleri halinde) ilahiyat fakültesi veya aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptıracağı hüküm altına alınmaktadır. Kuralda bir sınav şartı öngörülmediğinden, istekli olanların sınavsız olarak bu imkândan yararlanacakları ve lisans tamamlama eğitiminde başarılı olmaları halinde lisans diploması almaya müstehak olacakları açıktır. Kuralın vazediliş gerekçesi ise *"...ilahiyat önlisans mezunlarının bilimsel seviyelerinin yükseltilerek, topluma hizmet sorumluluklarının daha üst düzeyde yerine getirilmesi ve bunlardan kamuda çalışanların özlük haklarının iyileştirilerek, moral ve motivasyonlarının artırılıp din hizmetlerinin daha iyi şekilde ifa edilmesi..."* şeklindedir.

Yasa koyucu yasama faaliyetinde bulunurken, kamu yararına dayanmak ve Anayasaya aykırı olmamak koşuluyla, ihtiyaç duyduğu alanlarda her türlü düzenlemeyi yapmak konusunda geniş bir takdir yetkisine sahiptir. Kuralın gerekçesinde gösterilen ihtiyaç nedeninin kamu yararına olduğunda kuşku bulunmadığı gibi, kuralla öngörülen amacın gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ya da kuralın gerçekten gerekli olup olmadığı hususları ise esasen yerindelik denetimi kapsamına gireceğinden, Anayasallık denetiminde dikkate alınacak hususlar değildir. Kuralda kamu yararının bulunup bulunmadığı meselesi ise bu konuda çok açık ve bariz bir aykırılık saptanmadıkça, Anayasa Mahkemesinin denetim alanına girmemektedir. Dolayısıyla kuralın Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesi ile çelişen bir yönü bulunmamaktadır.

2. İptal istemine konu kuralla paralellik öngören aşağıda temas edilen yasal düzenlemelerin iptali başvuruları da Anayasa Mahkemesince reddedilmiştir:

-29.4.1992 tarih ve 3795 sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun'un 3 ncü maddesinin (e) bendi ile *"Teknik Öğretmen unvanını kazananlar için Yükseköğretim Kurulunca belirlenen mühendislik fakültelerince düzenlenecek iki yarıyıl sürekliliği mühendislik eğitimi tamamlama programını en fazla dört yarı yıl içinde bitirenlere dallarında mühendis unvanı verilir."* düzenlemesi getirilmiştir. Aynı maddenin (3. Md.) (d) bendinde ise *"Teknik Öğretmen"* tabirinin, lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim gören erkek ve kız teknik yüksek öğretmen okulu mezunlarına verilen bir unvan olduğu anlaşılmaktadır. 3795 sayılı Kanunun 3,4 ve 5 nci maddeleri düzenlemesinden, herhangi bir sınav şartına tâbi tutulmadan, salt açılan programlarda başarılı olmak kaydıyla *"mühendis"* unvanının verilmesi öngören kuralın iptali istemiyle yapılan başvuruda, Anayasa Mahkemesi 25.1.1994 tarih ve E.1993/25, K. 1994/2 sayılı kararıyla, şu gerekçeyle iptal istemini reddetmiştir:

"...İtiraz konusu kuralla, teknik eğitim fakültelerinden mezun olan teknik öğretmenlerden, teknik eğitim fakültelerince düzenlenecek tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere dallarında mühendis unvanı verilmesi öngörülmektedir. Anayasa'nın 10. maddesiyle, aynı hukuksal durumda bulunan kişiler arasında haklı bir nedene dayanmayan ayrımın önlenmesi amaçlanmıştır. Böylece değişik hukuksal durumda olanların değişik kurallara bağlı tutulmasının kanun önünde eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmayacağı kabul edilmiştir. Anayasa'nın 10. maddesinin ikinci fıkrasında kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınması yasaklanmıştır. Oysa teknik öğretmenlerden eğitim fakültesinde açılan tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere kendi dallarında 'mühendis' unvanı verilmesi bir ayrıcalık niteliğinde değildir. Kaldı ki, Anayasanın 5. maddesinde, kişilerin maddi ve manevi varlığının

gelişmesi için gerekli koşulları hazırlamaya çalışmak Devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Bu yönden, itiraz konusu kural, Devlet'in temel amaç ve görevlerinin belirlendiği Anayasa'nın 5. maddesinde öngörülen doğrultuda uygun bir düzenlemedir. Belirtilen nedenlerle Anayasanın 10. maddesine aykırılık savı yerinde değildir...”

-30.3.2012 tarih ve 6287 sayılı İlköğretim ile Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14. maddesi ile 2517 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 45. maddesi değiştirilmiş ve (d) bendi ile öngörülen “Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler, istedikleri takdirde veya bunlara en yakın olan mesleki ve teknik önlisans yükseköğretim programlarına sınavsız olarak yerleştirilebilir. Bu öğrencilerin yerleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” hükmü ile (e) bendi ile öngörülen “Önlisans mezunları için, ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde Yükseköğretim Kurulu kararı ile her yıl dikey geçiş kontenjanı ayrılabilir.” hükmünün (yani her iki kuralın) iptali istemiyle yapılan başvuruda, Anayasa Mahkemesi 20.9.2012 tarih ve E.2012/65, K. 2012/128 sayılı kararıyla, şu gerekçeyle iptal istemini reddetmiştir:

*“...maddenin (d) bendiyle, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin, istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya bunlara en yakın olan mesleki ve teknik önlisans programlarına sınavsız olarak yerleştirilmeleri olanağı getirilmiş; (e) bendiyle ise önlisans mezunları için, ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde YÖK kararı ile her yıl dikey geçiş kontenjanı ve bu yolla önlisans mezunlarının belli bir bölümünün meslekleriyle ilgili lisans programlarına yerleştirilmeleri mümkün, kılınmıştır. **Dava konusu düzenlemenin amacının, mesleki eğitim kurumlarının cazip hale getirilmesi ve bu nitelikteki okullara yönelimin artırılması olduğu anlaşılmaktadır.** Mesleki ve teknik eğitim kurumları, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli ana insan gücünün karşılanması amacıyla faaliyet gösteren kurumlar olup, bu yönüyle diğer eğitim kurumlarından ayrılmaktadır. **Amaçları yönünden farklı konumda oldukları açık olan mesleki eğitim kurumları ile diğer eğitim kurumları yapılamasına olanak bulunmamaktadır.** Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal istemlerinin reddi gerekir...”*

Yukarıda işaret edilen kararlardan da açıkça görüleceği üzere, farklı eğitim-öğretim kollarına ilişkin olmak üzere, gördüğü lüzum ve ihtiyaç üzerine, yasa koyucunun farklı düzenlemelere gitmesi, sahip olduğu takdir yetkisinin doğal bir sonucudur. Bu şekilde yürürlüğe konulan kuralların eşitlik ilkesine aykırı düştüğü ya da bir zümreye imtiyaz sağladığı düşünülemez. Diğer bir deyişle, karşılaştırma yapılmaya müsait olacak şekilde benzer durumda olan gruplar sözkonusu olmadığından; bir kısım önlisans mezunları lehine getirilen farklı düzenlemenin dayandığı nesnel ve makul gerekçe ile temel karşısında, eşitlik ilkesine aykırı bir düzenlemenin varlığından söz edilemez. Bu nedenle dava konusu kuralın eşitlik ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

3.Yukarıda açıklanan gerekçelerle, kuralın Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olmadığı ve iptal isteminin reddi gerektiği kanaatine vardığımızdan; çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY GEREKÇESİ

9/5/2018 tarihli ve 7141 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 5. maddesiyle 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen geçici 77. maddenin *"Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilahiyat önlisans programından mezun olanlara ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptırılır."* şeklindeki birinci cümlesi Mahkememiz çoğunluğunca iptal edilmiştir.

Dava konusu kuralla, ilahiyat önlisans programından mezun olanlara ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptırılacağı hüküm altına alınmak suretiyle bunlara bir imkân sağlanmaktadır.

"Hukuk devleti" ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur. Kamu yararı kavramı, genel bir ifadeyle, bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yararı ifade etmektedir. Bütün kamusal işlemler, nihai olarak kamu yararını gerçekleştirmek hedefine yönelmek durumundadır. Bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken *"kamu yararı"* konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme yalnızca kanunun kamu yararı amacıyla yapıp yapılmadığı ile sınırlıdır. Kanun koyucunun kamu yararı amacıyla hareket edip etmediği ancak ilgili yasama belgeleri incelenerek ve kuralın objektif anlamına bakılarak tespit edilebilir.

Dava konusu kuralın gerekçesinde ilahiyat önlisans mezunlarının bilimsel seviyelerinin yükseltilerek topluma hizmet sunma kapasitelerinin daha üst düzeye çıkarılması ve bunlardan kamuda çalışanların özlük haklarının iyileştirilerek, moral ve motivasyonlarının artırılıp din hizmetlerinin daha iyi şekilde ifa edilmesini sağlama amacıyla kuralın kabul edildiği ifade edilmektedir. Devletin uygulamak istediği politikalar ve toplumsal ihtiyaçlar çerçevesinde din hizmeti alanında istihdam durumunu dikkate alarak ihtiyaç duyduğu ilahiyat önlisans ve ilahiyat lisans programı mezunları hakkında düzenlemeler yapması kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır. İlahiyat önlisans eğitiminin cazip hale getirilerek tercih edilmesini ve bu eğitime yönelimin artırılmasını sağlamak suretiyle daha iyi ve nitelikli bir şekilde din hizmetlerinin ifa edilmesine yönelik kuralın kamu yararı amacı taşımadığı söylenemez. Somut düzenlemelerin bu amaçları etkin bir şekilde gerçekleştirmeye elverişli olup olmadığı yönündeki bir değerlendirme ise anayasallık denetiminin kapsamı dışındadır. Dolayısıyla din hizmetlerinin ifasına yönelik daha iyi ve nitelikli personel istihdamının teminini amaçlayan kural, kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında olup Anayasa'nın 2. maddesine aykırı bir yönü bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi 24/7/2019 tarihli ve E.2017/016, K.2019/64 sayılı kararında 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu'nun Ek 24. maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere eklenen fıkranın birinci cümlesinde yer alan *"...Kamu Personel Seçme Sınavı şartı aranmaksızın,..."* ibaresinin iptali talebiyle ilgili olarak, kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesinin hukuk devleti olmanın gereği olduğu, bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerektiği, Anayasa'ya uygunluk denetiminde kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığının değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları

gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenemediği ifade edildikten sonra dava konusu kuralla ilgili değerlendirmede; özel hareket birimlerinde istihdam edilmek üzere belirli yaş ve eğitim koşulunu taşıyanların, fiziki yeterlilik ve mülakat sınavlarında başarılı olmaları hâlinde kamu personel seçme sınavı şartı aranmaksızın polis meslek eğitim merkezlerine alınabilecekleri hakkında dava konusu kuralın, özel hareket biriminde istihdam edilecek adayların tümü için geçerli, soyut ve genel hüküm niteliğinde olduğu, kamu yararı amacı taşıdığı, özel hareket biriminde görevli polislerce icra edilen görevin özelliği dikkate alınarak söz konusu birim tarafından yerine getirilen görevin gerektirdiği niteliklere uygun öğrenci alınmasının amaçlandığı, kurala göre ancak belirli bir eğitim koşulunu sağlayanların bu kapsamda başvuru yapabileceği, başvuran kişilerin de bilgi ve liyakatlerinin kuralın öngördüğü fiziki yeterlilik ve mülakat sınavlarıyla değerlendirilmesinin mümkün kılındığı gözetildiğinde kuralın keyfi tercih ve uygulamalara yol açmadığı belirtilerek Anayasa'ya aykırı bir yönünün bulunmadığı belirtilmiştir.

Eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde ise öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında lisans tamamlama eğitimi bakımından farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Yapılacak bu belirlemenin ardından ise farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı, toplumsal ihtiyaçların veya durumlarındaki özelliklerin değişik kuralları gerektirip gerektirmediği, farklı düzenlemenin ölçülü olup olmadığı hususları irdelenmelidir.

2547 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (e) bendine göre önlisans mezunları için, ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde Yükseköğretim Kurulu kararı ile her yıl dikey geçiş kontenjanı ayrılabilir. Bu itibarla ilahiyat önlisans programından mezun olanlardan ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptırılanlar ile diğer önlisans mezunlarından ilişkili lisans programlarında belirlenen koşullarda lisans tamamlama eğitimi yapanların karşılaştırma yapılmaya müsait olacak şekilde benzer durumda oldukları söylenebilir. Dolayısıyla dava konusu kuralla, ilahiyat önlisans programından mezun olanların ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi yapmaları ile diğer önlisans mezunlarının ilişkili lisans programlarında lisans tamamlama eğitimi yapmaları arasında bir farklılık yaratıldığı söylenebilir.

Bununla birlikte, iptali talep edilen dava konusu kuralın gerekçesinde ifade edildiği üzere kuralın din hizmetlerinin daha iyi şekilde ifa edilmesini sağlamak amacıyla kabul edildiği anlaşılmaktadır. Kanun koyucunun devletin uygulamak istediği politikalar ve toplumsal ihtiyaçlar çerçevesinde din hizmeti alanında istihdam durumunu dikkate alarak ihtiyaç duyduğu ilahiyat önlisans mezunları hakkında düzenlemeler yapması ve bu konuda ilahiyat önlisans mezunları lehine düzenlemeler öngörmesinin nesnel ve makul bir nedene dayalı olmadığı söylenemez. Bu bağlamda nesnel ve makul bir nedene dayalı olarak din hizmetlerinin daha kaliteli yerine getirilmesine yönelik toplumsal bir ihtiyaç ve amaca yönelik olan ve bu durumun özellikleri bağlamında farklılık getiren dava konusu kuralın eşitlik ilkesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı düşünülmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde dava konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olmadığını düşündüğümüzden çoğunluğun iptal yönündeki görüşüne katılmıyoruz.

Esas Sayısı:2018/105

Karar Sayısı:2019/71

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Recai AKYEL